

10.12.2024

Asia/11

11

Sosiaali- ja terveydenhuollon tasasuuruiset asiakasmaksut 1.2.2025 alkaen

Pöydälle 26.11.2024

HEL 2024-014297 T 02 05 00

Päätösehdotus

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päättää, että sosiaali- ja terveydenhuollon tasasuuruiset asiakasmaksut määräytyvät asiakasmaksulain (734/1992) ja asiakasmaksuasetuksen (912/1992) enimmäismäärien mukaisesti 1.2.2025 alkaen.

Asiakasmaksujen määrät ovat liitteessä 1.

Samalla lautakunta kumoaa sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan päätökset 30.1.2024 § 14 ja 30.1.2024 § 15 niiltä osin kuin ne koskevat tässä päätöksessä esitettyjä asiakasmaksuja. Lisäksi lautakunta kumoaa sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtajan päätöksen 8.12.2021 § 235 niiltä osin kuin se koskee tilapäisen kotona annettavan palvelun asiakasmaksuja.

Esittelijän perustelut

Projektisuunnittelija ***** on kutsuttuna asiantuntijana.

Lainsäädäntö

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992, jäljempänä asiakasmaksulaki) 1 §:n mukaan hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveyspalveluista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Maksujen enimmäismäärät on määritelty asiakasmaksulaissa sekä asetuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992, jäljempänä asiakasmaksuasetus). Palvelusta ei saa periä niiden tuotantokustannuksia suurempaa maksua (asiakasmaksulaki 2 §). Hyvinvointialue voi päätöksellään ottaa käyttöön laissa ja asetuksessa pienemmät maksut tai antaa palvelun maksutta. Helsingin kaupunkiin sovelletaan, mitä hyvinvointialueista on säädetty.

Muutosohjelma

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan vuoden 2024 toisessa ennusteessa on arvioitu toimialan toimintakatteen olevan noin 39,1 miljoonaa euroa ja tuloksen 33 miljoonaa heikompi kuin talousarviossa. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alus-

ta lukien. Täten vuoden 2024 ja sen jälkeen syntyneiden alijäämien tulee olla katettuna viimeistään vuoden 2027 tilinpäätöksessä.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti 19.9.2023 § 183 käynnistää muutosohjelman ja sen toimenpiteiden valmistelun talouden tasapainottamiseksi vuosille 2023–2026. Kaikilta hyvinvointialueilta on vuosineuvottelujen yhteydessä edellytetty muutosohjelman käynnistämistä vuoden 2023 aikana ja muutosohjelma on myös edellytyksenä toiminnan käynnistämistä avustuksen saamiselle. Muutosohjelma koostuu viidestä laajemmasta kokonaisuudesta, joista yksi on tulojen lisääminen ja palvelutarjonnan määrittäminen. Tämän kokonaisuuden yhtenä toimenpidekokonaisuutena on asiakasmaksujen saattaminen lakisääteiselle maksimitasolle. Muut kokonaisuudet ovat palvelurakenne ja johtaminen, palveluverkon kehittäminen ja tilat, tuotantotapavalinnat ja hankinnat sekä yhteiset.

Esitetyt korotukset

Asiakasmaksujen korotuksia ja niiden taloudellisia vaikutuksia on arvioitu sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla laajasti eri asiantuntijoiden toimesta. Osa käytettävissä olevista tiedoista on ollut puutteellisia kirjaamisen ja yksityiskohtaisen tiedon saannin haasteiden vuoksi.

Esitettyjen muutosten myötä asiakasmaksutulon lisäys olisi vuositasolla yhteensä noin 6,1 miljoonaa euroa.

Huomioitavaa kuitenkin on, että maksutulojen kertymään vaikuttaa sosiaalihuollon tasamaksujen lakisääteisten asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen mahdollisuus sekä terveydenhuollon maksujen osalta maksukatto. Sosiaalihuollon tasamaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen sekä maksukaton vaikutuksia ei ole voitu ottaa huomioon maksutulojen kertymää arvioitaessa. Terveydenhuollon tasasuuruksia maksuja ei Helsingissä alenneta tai jätetä perimättä asiakasmaksulain 11 §:ään perustuen, sillä sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta ei ole tehnyt tästä päätöstä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korottaminen asiakasmaksulain ja -asetuksen enimmäismääriin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista ja asiakasmaksujen enimmäismääristä säädetään asiakasmaksuasetuksessa ja asiakasmaksulaissa. Valtioneuvosto on 3.10.2024 antanut asetuksen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta, jossa ilmoitetaan enimmäismaksut. Asetuksen muutos tulee voimaan 1.1.2025 alkaen. Pääsääntöisesti perusterveydenhuollon maksut korottuvat 22,5 prosentilla ja erikoissairaanhoidon maksut 45 prosentilla.

Terveystieteiden tasasuuruus asiakasmaksuja korotettiin asiakasmaksulain ja -asetuksen enimmäismääriin sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan päätöksellä 30.1.2024 § 14 ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja korotettiin asiakasmaksulain ja -asetuksen enimmäismääriin sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan päätöksellä 30.1.2024 § 15.

Tasasuuruiset asiakasmaksut ovat käynti- tai suoriteperusteisia maksuja, jotka peritään kaikilta samansuuruisina.

Terveyskeskusmaksuun 0,00 euroa (kaupunginvaltuusto 28.11.2012 § 328 ja 13.6.2018 § 185) ja toimintaterapian maksuun 0,00 euroa (sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan päätös 30.1.2024 § 14) ei esitetä muutosta tällä päätöksellä.

Asiakasmaksut 1.2.2025 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen osalta esitetään, että ne määräytyisivät 1.2.2025 alkaen asiakasmaksulain ja -asetuksen uusien enimmäismäärien mukaisesti.

Korotukset ovat tarpeellisia, jotta mahdollistetaan talouden tasapainotilan saavuttaminen.

Asiakasmaksujen määrät 1.2.2025 alkaen ovat liitteessä 1.

Tilapäisen kotona annettavan palvelun asiakasmaksujen määräytyminen asiakasmaksulain ja -asetuksen mukaisesti

Tilapäisen kotona annettavan palvelun asiakasmaksut ovat tällä hetkellä asiakasmaksulain enimmäismääriä alhaisemmat. Tehtävien korotusten yhteydessä esitetään, että myös tilapäisen kotona annettavan palvelun asiakasmaksut määräytyisivät jatkossa asiakasmaksuasetuksen enimmäismäärien mukaisesti.

Kotiin annettava palvelu on tilapäistä, kun sitä annetaan harvemmin kuin kerran viikossa tai alle kaksi kuukautta (asiakasmaksulaki 7 b §).

Tilapäisen kotona annettavan palvelun asiakasmaksuja on tarkistettu edellisen kerran 8.12.2021 (sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja, § 235), jolloin asiakasmaksuja korotettiin indeksin mukaisesti. Tilapäisen kotihoidon ja kotisairaanhoidon lääkärikäynnit ja lääkärin käynti ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ovat tällä hetkellä maksuttomia ja näihin ei esitetä muutosta (sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta 7.6.2022 § 112, sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta 30.11.2021 § 283).

Tilapäisen kotona annettavan palvelun asiakasmaksut 1.2.2025 alkaen

Tilapäisen kotona annettavan palvelun asiakasmaksujen esitetään määräytyvän 1.2.2025 alkaen asiakasmaksulain ja asiakasmaksuasetuksen mukaisesti.

Tilapäinen kotona annettava palvelu	Asiakasmaksu 1.2.2025 alkaen, euroa/käynti	Asiakasmaksu 31.1.2025 asti, euroa/käynti
lääkäri tai hammaslääkäri	25,80	15,20
muu henkilö	16,40	9,60

Taloudelliset vaikutukset

Poliklinikka- ja sarjahoitomaksujen odotettu vuositulo nykyisillä asiakasmaksuilla on noin 1 miljoonaa euroa ja korotetuilla asiakasmaksuilla noin 1,4 miljoonaa euroa. Odotetun tulon lisäys korotetuilla asiakasmaksuilla olisi nykyisiin maksuihin verrattuna 0,4 miljoonaa euroa. Sarjahoidon asiakasmaksu käsittää esimerkiksi fysioterapian, ravitsemusterapian ja jalkaterapian maksut suurimpina tuloerinä.

Suun terveydenhuollon nykyisen maksutason odotettu vuositulo on noin 25 miljoonaa euroa, ja korotetuilla asiakasmaksuilla noin 28 miljoonaa euroa. Odotettu tulon lisäys olisi nykyisiin asiakasmaksuihin verrattuna noin 3 miljoonaa euroa.

Lyhytaikaisten palveluiden asiakasmaksujen odotettu vuositulo nykyisillä asiakasmaksuilla on noin 9,9 miljoonaa euroa ja korotetuilla asiakasmaksuilla noin 12 miljoonaa euroa. Odotettu tulon lisäys olisi nykyisiin asiakasmaksuihin verrattuna noin 2 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten palveluiden asiakasmaksut käsittävät esimerkiksi lyhytaikaisen laitoshoidon suurimpana tuloerinä.

Tilapäisen kotona annettavan palvelun odotettu vuositulo nykyisillä asiakasmaksuilla on noin 0,5 miljoonaa euroa ja korotetuilla asiakasmaksuilla 0,9 miljoonaa euroa. Odotetun tulon lisäys olisi nykyisiin asiakasmaksuihin verrattuna noin 0,4 miljoonaa euroa.

Yhteensä edellä esitettyjen asiakasmaksujen osalta odotettu tulon lisäys nykyisiin maksuihin verrattuna olisi noin 6,1 miljoonaa euroa.

Korotukset on esitelty liitteessä 2.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, toimialalautakunta omalla toimialallaan päättää tai hyväksyy perusteet ja

rajat, joiden mukaan viranomaisen päättää, hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista sekä vapautuksesta toimialalle kohdistettavan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta.

Vaikutusten arviointi

Asiakasmaksujen korotukset koskettavat laajasti palveluja käyttäviä kuntalaisia, mutta yhdenvertaisesti kaikkia palvelujen käyttäjiä. Tilapäisen kotona annettavan palvelun asiakasmaksut ovat muuta maata alhaisemmat. Näiden maksujen korottaminen asetuksen mukaiseen tasoon ja muiden asiakasmaksujen korottamisella asiakasmaksuasetuksen mukaisesti on vaikutusta asiakkaiden yhdenvertaiseen kohteluun valtakunnallisesti.

Asiakasmaksuja esitetään korotettavaksi lakisääteiseen maksimiin, jotta talouden alijäämää saadaan kurottua umpeen. Maksuja korottamalla ehkäistään palvelujen leikkaamisen tarvetta ja mahdollistetaan kattava palvelutarjonta asiakkaille myös jatkossa.

Asiakkaiden tietoisuutta mahdollisuudesta asiakasmaksujen alentamiseen ja perimättä jättämiseen lisätään asiakkaan palvelupolun eri vaiheissa. Tällä arvioidaan olevan palveluja käyttävien asiakkaiden toimeentuloa tukeva vaikutus.

Tilapäiset tai suoriteperusteiset maksut ja lyhytaikaispalvelujen maksut ovat kertaluonteisia eivätkä näin ollen luo jatkuvaa taloudellista painetta.

Nyt esitetyt korotukset eivät koske alle 18-vuotiaita, joten lapsivaikutusten arviointia ei ole ollut tarpeen tehdä.

Asiakkaalle kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia voidaan ehkäistä tiedottamalla asiakasta alentamisen ja perimättä jättämisen mahdollisuudesta heti palvelun käynnistämisen vaiheessa asiakasmaksulain 11 §:n informointivelvoitteen mukaisesti.

Terveydenhuollon palvelujen osalta maksukatto lieventää maksukuormitusta ja toimeentulotukea saavien asiakkaiden osalta terveydenhuollon maksut ovat toimeentulotuessa huomioitavia. Maksukaton enimmäismäärä pysyy vuonna 2025 samana kuin tällä hetkellä (762 euroa). Sosiaalihuollon palvelujen osalta asiakkailla on mahdollisuus hakea asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä asiakasmaksulain (734/1992) 11 §:n mukaisesti.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

10.12.2024

Asia/11

Lisätiedot

Henna Järvinen, projektisuunnittelija, puhelin: 09 310 41126
henna.jarvinen(a)hel.fi
Elina Karhunen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 34353
elina.karhunen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut Helsingissä 1.2.2025 alkaen
- 2 Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korotukset 1.2.2025 alkaen

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta

Tiedoksi

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut
Perhe- ja sosiaalipalvelut
Terveys- ja päihdepalvelut
Toimialan yhteiset palvelut
Taloushallintopalvelut